

KRAJOWY SEKRETARIAT
Zasobów Naturalnych Ochrony Środowiska i Leśnictwa
NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

www.solidarnosc.org.pl/szn

Siedziba: 76-004 Sianów, Trawica 8a

fax. (094) 318 52 28, kom. 600 833 541 -przewodniczący

e-mail zkuszelewicz@wp.pl

NIP: 898-15-61-379

REGON: 930966725

Konto Bankowe: Bank PKO BP I o. w Koszalinie: 45 1020 3017 0000 2902 0168 4216

STANOWISKO KSZNOŚIŁ NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

**na temat Europejskiej Strategii Bioróżnorodności do 2030 r.
pod nazwą „Przywracanie przyrody do naszego życia”
(zwanej dalej także Strategią)**

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” w imieniu naszego ruchu związkowego -

wzywa

do podjęcia przez kompetentne struktury Unii Europejskiej, a także państwa członkowskie realnej współpracy ze wszystkimi interesariuszami, w tym czynnikiem społeczno-zawodowym, pilnych prac dążących do zmiany celów zapisanych w Strategii lub ich interpretacji w dokumentach wdrażających, albowiem w obecnej postaci w zakresie, w jakim odnosi się do krajobrazów leśnych (zintegrowany zbiór ekosystemów) - ostać się ona nie może, gdyż w europejskich uwarunkowaniach jej urzeczywistnienie doprowadzi m.in. do:

- 1) utraty różnorodności biologicznej, której zachowanie w obecnych warunkach klimatycznych nie jest prawem, ale obowiązkiem człowieka;
- 2) zwiększenia stopnia zagrożenia trwałości krajobrazów leśnych wynikającego z zewnętrznej antropopresji, a także z naturalnych zmian warunków biotycznych;
- 3) istotnego obniżenia europejskiego potencjału naturalnego wychwytywania i składowania dwutlenku węgla, w średnio i długookresowym horyzoncie czasowym;
- 4) konieczności finansowania prywatnych i państwowych gospodarstw leśnych ze środków publicznych;
- 5) utraty setek tysięcy miejsc pracy;
- 6) wydłużenia łańcucha dostaw, tym samym zwiększając ślad węglowy w produktach wytwarzanych z drewna;
- 7) odpływu kapitału i przeniesienia produkcji z terenu UE do innych rejonów świata z oczywistym skutkiem zwiększonej emisji CO₂.

Podejście monofunkcyjne do ochrony leśnego środowiska przyrodniczego nie może być uznane za rozsądną alternatywę dla wielofunkcyjnej trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. Na dziś brak jest wzorców różnorodności biologicznych jako wskaźników właściwego stanu krajobrazów leśnych, z punktu widzenia kształtowania warunków życia, zdrowia i rozwoju człowieka (z punktu widzenia przywracania „przyrody dla naszego życia”).

Nowa koncepcja gospodarstw leśnych może stać się dobrym punktem wyjściowym do prac nad przebudową Strategii i celów w niej zapisanych, głównie za pomocą nowej Strategii leśnej UE - pod tym warunkiem, że zlikwidowane zostaną globalne zagrożenia dla trwałości krajobrazów leśnych, związane m.in. z wywieraną na nie antropopresją zewnętrzną niezwiązaną z prowadzeniem gospodarki leśnej. To na likwidowaniu tej antropopresji powinna przede wszystkim skoncentrować się Strategia i jej cele, a nie na deprecjonowaniu wielofunkcyjnej, trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz ochrony leśnego środowiska przyrodniczego, realizowanej metodami gospodarki leśnej. Praktyka i nauka dowodzi, że stosowana od wielu lat w UE wielofunkcyjna, zrównoważona gospodarka leśna jest gwarantem zachowania różnorodności biologicznej, czego nie zapewnia ścisła ochrona.

Uzasadnienie stanowiska

Bariera niejednoznaczności pojęć

Strategia została opracowana bez jednoznacznego i wyczerpującego zdefiniowania kluczowych pojęć, takich jak ochrona ścisła, częściowa, transeuropejska sieć Natura, odtwarzanie funkcji ekosystemowych, lasy pierwotne, czy tzw. „stare lasy”. Jest to jej poważną wadą, która wymaga wyeliminowania w ramach nieuniknionej naszym zdaniem nowelizacji Strategii.

Różnorodność biologiczna pojęciem nad wyraz pojemnym

Zwracamy uwagę na okoliczność, że różnorodność biologiczna globu ziemskiego jest zjawiskiem niematerialnym, na tyle złożonym (pojemnym), iż ustalenie wzorca tejże różnorodności, z uwzględnieniem wszystkich jej aspektów, jest po prostu niemożliwe bez daleko idących uproszczeń - niezależnie od tego, co by w ogóle miało oznaczać pojęcie wzorcowej różnorodności biologicznej z poszczególnych punktów na nią widzenia.

Kwestie nieuwypuklone w Strategii

Konsekwencjami rozwiązań proponowanych w Strategii będzie ponadto (1) drastyczne obniżenie podaży surowca drzewnego, (2) utrata konkurencyjności branży drzewnej, a w tym utrata czynnika aktywizacji i rozwoju obszarów wiejskich, (3) konieczność daleko idącej przebudowy krajowego i europejskiego porządku prawnego m.in. z zakresu ochrony środowiska, w szczególności zachowania przyrody, leśnictwa i łowiectwa. Konsekwencje zostały również wyartykułowane w stanowiskach różnych podmiotów: państw członkowskich oraz organizacji międzynarodowych branżowych i społecznych.

Imperatyw obejmowania krajobrazów leśnych wielofunkcyjną, trwale zrównoważoną gospodarką leśną

Odstąpienie na dużych powierzchniach od wielofunkcyjnej trwale zrównoważonej gospodarki leśnej byłoby kardynalnym błędem. Dotychczas okazała się ona dobrym instrumentem zapewniania trwałości i rozwoju ekosystemów leśnych, w tym kształtowania różnorodności biologicznej, ocenianej przez pryzmat zaspokojenia „aksjologicznego” zapotrzebowania społecznego na bezpośredni lub pośredni kontakt z lasami.

Okazała się ona również skutecznym narzędziem realizacji pozaprodukcyjnej funkcji magazynowania bogactwa przyrodniczego w ramach krajobrazów leśnych dla przyszłych potencjalnych potrzeb ludzkich. Realne wykorzystywanie lasów do kształtowania warunków zdrowia, życia i rozwoju człowieka następuje poprzez realizowanie w ramach wielofunkcyjnej trwale zrównoważonej gospodarki leśnej produkcyjnych i pozaprodukcyjnych funkcji lasu. Funkcji tej, w sytuacji antropopresji i być może naturalnych zmian biotycznych nie należy przeceniać. Na dziś brak jest wypracowanych wzorców różnorodności biologicznych jako wskaźników właściwego stanu krajobrazów leśnych z punktu widzenia wpływu lasu na kształtowanie warunków życia i zdrowia Człowieka.

Zaniechanie działalności leśnej wpłynie niekorzystnie na zachowanie bioróżnorodności oraz przez negatywne skutki społeczno-ekonomiczne może przyczynić się do zahamowania najważniejszego wyzwania XXI w. jakim jest gospodarowanie na zasadach zrównoważonego rozwoju.

Koncepcja wielofunkcyjnych gospodarstw leśnych, jako alternatywa dla idei lasów monofunkcyjnych oraz dla postulatu unieczynnienia gospodarczego poważnych areałów gruntów leśnych obejmujących drzewostany starszych klas wieku

Koncepcja wielofunkcyjnych gospodarstw leśnych oparta na zasadzie trwałej zrównoważonej gospodarki leśnej jest z powodzeniem realizowana od prawie trzech dekad w skali

wielkoobszarowej w lasach państwowych Europy. Przykład polskich Lasów Państwowych dowodzi, że można ją realizować przy zachowaniu szerokich korzyści społecznych i przyrodniczych bez generowania ogromnych obciążeń dla budżetu państwa.

Realizowanie w podejściu monofunkcyjnym pozaprodukcyjnych funkcji lasu oraz funkcji produkcyjnych, a także koncepcja gospodarczego unieczynnienia znacznych obszarów obejmujących lasy starszych klas wieku, to pomysły zdecydowanie szkodliwe, które w efekcie mogą doprowadzić do uzależnienia leśnictwa od finansowania ze środków publicznych.

O co w istocie chodzi?

Skoro brak jest wypracowanych wzorcowych różnorodności biologicznych dla krajobrazów leśnych, to należy postawić fundamentalne pytanie o retorycznym wręcz charakterze, **czy oby nośny postulat przywracania przyrody człowiekowi, nie ma służyć (przynajmniej w odniesieniu do krajobrazów leśnych) utrzymaniu aktualnej polaryzacji dobrobytu w Europie i na Świecie, kosztem szans rozwojowych podmiotów z historycznych względów mniej uprzywilejowanych z formalnym działaniem zgodnie z prawem i pozornym respektowaniem doktryny zrównoważonego rozwoju.**

PRZEWODNICZĄCY
Krajowego Sekretariatu Obszarów Naturalnych
Ochrony Środowiska i Leśnictwa
Zbigniew Kuszewicz